

© Centro Aletti - LIPA Edizioni

EL BON PASTOR

Revista per a preveres

Jo soc el bon
pastor: conec les
meves ovelles, i
elles em
coneixen a mi, tal
com el Pare em
coneix, i jo conec
el Pare. I dono la
vida per les
ovelles.

Número 112
Juliol 2019
Any X

Pòrtic.....	3
ARMAND PUIG I TARRECH	
Un sol cor i una sola ànima.....	7
La gènesi del Concili Provincial Tarraconense del 1995	
NORBERT MIRACLE	
Presents com el llevat	10
La Confraria de la Mare de Déu de Montserrat	
JOAN MARIA MAYOL	
Anunciar l'Evangeli	12
La conquesta de Jerusalem	
JORDI SALVADÓ	
Al servei de l'altar	15
Art, bellesa i espiritualitat	
XAVIER PARÉS	
Rentar els peus.....	17
Educar l'afectivitat	
GUILLEM LÓPEZ	
Reclinats sobre el pit del Senyor.....	18
El misteri de Déu	
JOSEP GIL	
Un bisbe ens parla.....	20
La parròquia, comunitat eucarística	
ROMÀ CASANOVA	

Equip de redacció Agustí Borrell, Norbert Miracle, Xavier Morlans, Daniel Palau, Armand Puig.

Disseny original Animaset

Dipòsit Legal T- 1085 - 2014 revistaelbonpastor@gmail.com www.elbonpastor.cat

Si voleu col·laborar econòmicament en el sosteniment i difusió de la revista podeu fer els vostres donatius a

La Caixa 2100-0272-33-0101212882

Moltes gràcies

Pòrtic

ARMAND PUIG I TÀRRECH
Rector de l'Ateneu Universitari
Sant Pacià

La Carta apostòlica *Maximum Illud* sobre la propagació de la fe catòlica en el món sencer (= MI) va ser signada pel Papa Benet XV el 30 de novembre de 1919. Feia un any que s'havia acabat la Primera guerra europea o Gran Guerra (1914-1918), i els estralls d'aquell terrible conflicte havien afectat greument les missions de l'Església catòlica, també anomenades «missions estrangeres». La guerra havia implicat molts estats d'Europa i els Estats Units d'Amèrica – Espanya en va ser una excepció– i havia comportat la mort de disset milions de persones, entre militars i civils. Per això el Papa Benet XV va proposar un relançament de la missió ad gentes, la missió que s'adreça als pobles que encara no coneixen o coneixen poc la fe catòlica. El proper mes d'octubre, cent anys després de la *Maximum Illud*, serà el Mes Missioner Extraordinari, que el Papa Francesc ha convocat i els nostres bisbes promouen. Aquest n'és el lema: «Batejats i enviats. L'Església de Crist en missió en el món».

És evident que la Carta apostòlica *Maximum Illud* no es pot llegir al marge dels importants documents del magisteri que han anat apareixent durant aquesta centúria, sobretot el decret *Ad Gentes* del Concili Vaticà II, fortament connectat amb la *Lumen Gentium*, i l'Exhortació apostòlica del Papa Francesc *Evangelii Gaudium*. En efecte, la missió pertany a l'essència mateixa de l'Església. Per tant, parlar d'Església missionera significa afirmar que l'assemblea de batejats és tota ella enviada al món per tal de comunicar l'Evangelí amb la paraula i el testimoni de vida. L'arrel de la missió hi ha la Santa Trinitat, l'amor de Déu que prové del Pare i que constitueix la relació entre les tres persones divines (Pare, Fill i Esperit Sant). L'amor del Pare engendra el Fill, es desplega en ell amb tota la força, de manera que es pot dir que el Pare es dona en el Fill. I aquest mateix amor del Pare es vessa en l'Esperit mitjançant l'amor del Fill, de manera que tots tres formen una família relligada per un amor mutu i ple. La missió sorgeix de l'amor. Per això parlem d'una missió del Fill i d'una missió de l'Esperit, ja que l'un i altre han estat enviats pel Pare, que s'ha revelat al món mogut per la seva bondat (vegeu Dei Verbum 2).

Una vegada dut a terme el disseny de salvació del Pare amb la mort i resurrecció de Jesús, que és mitjançer entre cel i terra, arriba el moment de l'Església: el dia de Pentecosta comença la missió de l'Esperit, enviat pel Fill d'acord amb la promesa del Pare (Lluc 24,49; Joan 20,22). Aleshores, l'Església «comença la predicació de l'Evangeli» (AG 4) i s'inicia el miracle de la unió dels pobles de la terra gràcies a la fe. L'Església brolla alhora de la unitat i de la diversitat promogudes per l'Esperit. L'Esperit Sant garanteix la santedat i la comunió i impulsa els carismes i els serveis, que són els instruments de la missió de l'Església, la qual s'obre al món sencer i és principi d'unitat i cohesió «de tot el gènere humà» (*Lumen Gentium* 1).

L'Església és una enviada, és tota ella missionera. El Papa sant Pau VI va escriure una frase lluminosa en l'exhortació *Evangelii Nuntiandi* (1975): «Evangelitzar és la gràcia i la vocació pròpia de l'Església, la seva identitat més profunda. L'Església existeix per a evangelitzar» (14). Sense Evangeli, no hi ha Església. I, sense Església, l'Evangeli es queda sense el seu primer portaveu. L'Església surt de Pentecosta amb la missió com a encàrrec i com a tasca, confiats pel Ressuscitat. En l'últim moment de la seva vida terrenal, Jesús havia reunit els deixebles i els havia dit: «Aneu per tot el món / a tots els pobles» (Mateu 28,19; Marc 16,15). Però aquesta opció missionera no es pot entendre com una operació comercial, com si els deixebles fossin venedors d'un determinat missatge. La missió arreu de la terra prové del manament de Jesús de fer universal un evangeli que, per si mateix, és universal, supraètnic, global. Per això Jesús no garanteix als deixebles l'èxit numèric, mirat segons els criteris humans, sinó que els assegura que ell mateix els acompanyarà constantment amb la seva presència i el seu ajut en el lent creixement de l'Evangeli: «Jo sóc amb vosaltres dia rere dia fins a la fi del món» (Mateu 28,20).

El gran canvi experimentat en els darrers cinquanta anys en relació a la missió – des del final del Concili Vaticà II fins a l'inici del pontificat del Papa Francesc – és l'amplitud de sentit que ha rebut aquest terme. De fet, ja l'any 1943, es publicava a París el llibre *France, pays de mission?*, obra de Henri Godin i Yvan Daniel, el títol del qual suposava un trencament del binomi «països cristians» i «països de missió». Els temps successius han mostrat que, efectivament, no es pot establir una distinció tallant entre una Europa cristiana i una Àfrica com a territori que ha de ser cristianitzat. Recordem tan sols que els catòlics ja són el vint per cent de la població africana i l'any 2025 representaran una sisena part del total de catòlics del món.

El Papa Francesc proposa enquadrar el tema de la nova evangelització en un concepte més ampli, el de missió, que l'inclou i l'integra. Així, en el seu document programàtic *Evangelii Gaudium* (EG) (2013) el Papa entén l'Església tota ella com a subjecte missioner i proposa que la reforma de l'Església es dugui a terme mitjançant una «transformació missionera» (capítol primer de la *Evangelii*

Gaudium). Posar-se en estat de «missió» implica que tot el poble de Déu, tots els batejats, passen a ser evangelitzadors, es converteixen en un subjecte que comunica l'Evangeli. En paraules del Papa, la missió és «sortir de la pròpia comoditat... i arribar a totes les perifèries que necessiten la llum de l'Evangeli» (EG 20). La joia missionera no és un sentiment autoreferencial, de grup petit, de minoria selecta, sinó una alegria que creix i sobreïx perquè esta empeltada en el desig profund d'una Església que porta la missió al cor i la viu generosament, sense pors ni restriccions.

D'altra banda, ha començat en l'Església un intercanvi, de gran importància, entre diòcesis de nova i d'antiga evangelització. Superada la distinció entre «països cristians» i «països de missió», veiem com, generalment de manera temporal i en períodes més curts o més llargs, no pocs deixebles missioners van a altres països i hi desenvolupen una acció pastoral fecunda. El transvasament de persones assenyalava un moment nou de la missió, segons modalitats ben diverses. En les diòcesis catalanes són freqüents els preveres provinents d'Europa de l'est, d'Àfrica i d'Amèrica que hi fan una tasca pastoral. També això succeeix en algunes congregacions religioses que compten entre els seus membres persones provinents de països llunyans, fins i tot asiàtics, i que treballen igualment en les nostres diòcesis. A més, augmenta la presència de laics i laiques d'altres països en les nostres parròquies i comunitats, i entra nova saba que les rejoyeneix i les transforma. Igualment, laics i laiques de les diòcesis catalanes van a fer un servei missioner en països de nova evangelització.

Aquestes noves realitats no haurien de ser considerades el fruit d'una debilitat – la manca de vocacions locals «obliga» a portar persones de fora– sinó un signe de la universalitat de l'Església i de la comunió entre les Esglésies. Un relleu particular ve donat per l'acció de molts laics que decideixen comprometre's en un servei missioner temporal, que subratlla la naturalesa missionera de l'Església i que esdevé una aplicació concreta de la solidaritat entre tots els qui som deixebles de Crist. D'altra banda, no poques congregacions religioses han obert noves obres apostòliques en països pobres, enduts per la convicció evangèlica que els més petits són els germans de Jesús i els primers en el Regne (vegeu Mateu 25,40).

En definitiva, la missió és una necessitat i una tasca urgent en els països de vella i nova evangelització. La missió es planteja com un retrobament en l'Evangeli de Jesús, dut a terme per persones que evangelitzen i persones que són evangelitzades a partir de les llavors sembrades per l'Esperit particularment en els pobres. Cal que aquestes llavors fructifiquin amb una comunicació de l'Evangeli viscut, que proposi amb energia les dues columnes de la fe cristiana: el coneixement del Déu trinitari, Pare, Fill i Esperit Sant, i l'encarnació del Fill de Déu, la Paraula del Pare, en les entranyes de la Verge Maria, per obra de l'Esperit Sant. Aquest va ser el projecte del gran missioner, el beat Ramon Llull, que, en

plena època de cristiandat, va elaborar una extraordinària teologia de la missió en diàleg amb l'islam i el judaisme.

Llull és un exemple excel·lent de l'actualitat de la missió. Algú es pot preguntar si té sentit parlar avui de conversió, en un temps de respecte per les idees i les conviccions de l'altre. Sobre això, cal reprendre la proposta del Papa Francesc que ha afirmat, d'una banda, que no és temps de proselitisme –no es pot forçar la voluntat de ningú– però sí que és temps d'atracció de l'Evangeli, temps de sembrar la llavor de la Paraula, de comunicar «la profunditat de la riquesa, de la saviesa i del coneixement de Déu» (Romans 11,33), d'acollir i integrar els qui se senten atrets pel missatge cristià. La fe en Jesucrist mort i ressuscitat és el gran tresor que l'Església ha rebut i ha d'oferir al món.

Cent anys després, les paraules de Benet XV sobre el relançament de l'acció missionera de l'Església, són d'una gran actualitat. La missió demana deixebles missioners que escoltin la veu divina. Enviats al camp que és el món, els deixebles missioners són cridats a fer créixer la llavor sembrada pel mateix Crist, Bon Pastor, que acompanya la seva Església fins a la fi dels temps.

UN SOL COR I UNA SOLA ÀNIMA

La gènesi del Concili Provincial Tarraconense de 1995

NORBERT MIRACLE

Prevere de l'arquebisbat de Tarragona
Rector de la parròquia del Vendrell

La celebració d'un concili provincial és un fet no gaire freqüent en l'Església des de fa uns quants segles. El CPT de 1995, que aviat farà vint-i-cinc anys de la seva realització, va ser un dels primers després del Concili Vaticà II i del Codi de Dret Canònic de 1983, que va donar a aquesta institució dels concilis particulars - és a dir, no ecumènics - una nova configuració, d'acord amb la teologia que brollava de l'Església com a Poble de Déu.

L'actual Codi de Dret Canònic de 1983 no ha establert l'obligació de celebrar concilis provincials periòdicament. El canó 440, & 1, determina que se celebri un concili provincial «cada vegada que, segons el parer de la majoria dels bisbes diocesans de la província, sembli oportú».

El nostre Concili Provincial Tarraconense del 1995, tal com va escriure Mons. Carles Soler, «va ser un intent noble i sincer d'aprofundir en els principis doctrinals i en les intuïcions i propostes pastorals del Concili Vaticà II i d'aplicar-les en els bisbats amb seu a Catalunya».

La producció de concilis fins al Concili de Trento havia estat molt rica i fecunda. L'Església volia que se celebressin concilis provincials amb assiduitat. La província eclesiàstica Tarraconense té un lloc excepcional pel que fa a la celebració continuada de concilis i és una de les primeres de tota la Cristiandat. La sèrie documentada de concilis provincials s'inicia amb un concili que tingué lloc a Saragossa, llavors sufragània de Tarragona, l'any 380 i acabava amb el Concili de Tarragona de 1757. Tant al segle XVIII com al segle XIX els arquebisbes de Tarragona intentaren convocar-los novament però no en reberen l'autorització.

Al segle XX, amb la promulgació del Codi de Dret Canònic l'any 1917, l'arquebisbe Antolín López Peláez amb els seus bisbes sufraganis va prendre l'acord de celebrar-ne un, que no es pogué portar a terme a causa de la mort de l'arquebisbe. El cardenal Vidal i Barraquer va intentar dues vegades la celebració d'un Concili

Provincial, i fins i tot el bisbe Justí Guitart d'Urgell va preparar un esborrany de constitucions conciliars, però les circumstàncies polítiques del Directori Militar n'impediren la celebració. També el cardenal Benjamín de Arriba y Castro ho va proposar novament, però en aquest cas fou la Santa Seu qui no va afavorir-ne la realització.

L'arquebisbe Ramon Torrella, que havia estat nomenat arquebisbe de Tarragona el 1983, després d'una àmplia i variada experiència pastoral a Catalunya, Espanya i a la cúria romana, havia consultat al clergat tarragoní la conveniència de celebrar un sínode diocesà. La proposta no fou acollida amb gaire entusiasme: s'hi veien moltes dificultats i es dubtava de la seva eficàcia. En aquelles circumstàncies, Torrella va optar per abandonar el projecte.

No obstant, el Dr. Torrella, que va ser vicepresident del Consell de les Conferències Episcopals Europees fins el 1993, tenia molt clar la necessitat que les Esglésies de la Tarraconense treballessin en comunió. La institució del Seminari Major Interdiocesà l'any 1988, per exemple, va ser una de les seves actuacions més fecundes en aquest sentit.

L'any 1992 l'arxidiòcesi de Tarragona va celebrar el novè centenari de la seva restauració. Sense aconseguir èxits espectaculars, el balanç fou clarament positiu. L'inici d'aquest centenari havia començat a Vic com a reconeixement del bisbe Berenguer Sunifred de Lluçà que va rebre del papa Urbà II l'encàrrec de la restauració de la metròpoli tarragonina i el nomenament del bisbe de Vic com a arquebisbe de la seu metropolitana.

El dilluns sant del 1992, l'arquebisbe Torrella encarregà al P. Miquel Estradé, OSB, fill de Tarragona, la conferència de la jornada sacerdotal d'aquell dia al Seminari de Tarragona que va portar per títol *Què diu l'Esperit a l'Església de Tarragona?*.

Poques setmanes després, el 26 d'abril, es celebrà una trobada de cristians per arxiprestats a la Catedral de Tarragona que significativament també tenia com a lema «*Esperit, què dius a l'Església de Tarragona?*».

Un dels actes d'aquell novè centenari fou la trobada del clergat català, secular i regular, a Poblet el dia 4 de maig. Va ser convidat a fer la ponència de la trobada l'arquebisbe de Bordeus Mons. Pierre Eyt. Al casal de l'Espluga de Francolí, després de la conferència de Mons. Eyt, el Dr. Torrella, havent-ho comunicat verbalment als altres bisbes de la Tarraconense i a l'arquebisbe de Barcelona, va fer pública la seva intenció de convocar un concili provincial, continuant la llarga sèrie interrompuda l'any 1758.

Si bé en anar a Poblet, l'arquebisbe Torrella ho tenia ja pràcticament decidit, la gran participació de clergues i el bon clima que s'hi va respirar van pesar definitivament per esvair qualsevol dubte i n'anuncià la convocatòria.

A Poblet, els bisbes celebraren la reunió 113 de la CET i determinaren la creació d'una comissió a la que se li encomanava l'anàlisi de les diverses qüestions

relacionades amb la possible celebració del Concili Provincial: Mons. Joan Carrera, auxiliar de Barcelona; Mn. Miquel Barbarà, vicari episcopal de Tarragona; Mn. Esteve Andreu del bisbat de Girona; Mn. Ramon Prat del bisbat de Lleida; Mn. Manuel Guiu del bisbat de Solsona; Mn. Ramon Vilardell, vicari general d'Urgell, Mn. Fèlix Guàrdia del bisbat de Vic; i Mons. Lluís Martínez Sistach, bisbe de Tortosa, com a president de la comissió.

El 24 de juny de 1992, el papa Joan Pau II adreçà un missatge a l'Església de Tarragona en la que, entre altres coses, deia: «La present commemoració és una nova crida a tots, Pastors i fidels de les diòcesis catalanes, a avançar encara més, des del punt on s'hagi arribat (cf. Fl 3,16) (...) Les vostres Esglésies són cridades a descobrir el kairós, la gràcia del moment present. Busqueu el que és essencial i dediqueu-li les millors energies en profunda unitat d'esperit, per tal que el món cregui (Cf Jo 17, 21): unitat entre Pastors i fidels, unitat entre les diverses Esglésies particulars i unitat en la comunió jeràrquica». Clarament, era un missatge de recolzament a l'arquebisbe metropolità que volia impulsar una nova evangelització a les nostres terres i al treball en comunió.

Les finalitats del Concili quedaven ben especificades en l'edecte d'indicció del 29 de novembre de 1992:

1. Renovar i mobilitzar totes les energies i tota la capacitat d'acció de les nostres diòcesis, a la llum de l'Evangeli.
2. Aconseguir que tots els cristians personalment i comunitària s'animin a seguir més Jesús i es comprometin a construir l'Església i a ser testimonis compromesos al servei del nostre poble.
3. Fer arribar l'anunci de la Bona Nova fidelment i de manera entenedora als homes i dones del nostre temps.
4. Potenciar la coordinació de l'activitat pastoral de les diòcesis catalanes i la comunió de tots els seus membres.

Des de bon començament, la preparació del Concili Provincial va tenir una dimensió clarament evangelitzadora i «espiritual». L'arquebisbe Torrella deia en la presentació de la Consulta prèvia sobre possibles temes per conèixer els anhels i esperances del poble de Déu: «Us demano que valoreu cada un dels possibles temes amb esperit de discerniment i de pregària. Examinem les nostres motivacions: que no ens mogui res més que l'amor a Crist i el bé de les persones, i preguntem-nos què demana l'Esperit a les nostres Esglésies».

Presents com el llevat

La Confraria de la Mare de Déu de Montserrat

JOAN MARIA MAYOL, osb
Rector de la Basílica de Montserrat

De fa uns anys, a Montserrat hem iniciat una tasca de recuperació de la Confraria de la Mare de Déu de Montserrat, fundada fa prop de vuit-cents anys, i que a les últimes dècades havia perdut bona part de la seva vitalitat. Aquesta nostra iniciativa ha coincidit feliçment en el temps amb la crida que el Papa Francesc ha fet a recolzar i tenir cura de la pietat popular, que el mateix papa defineix com a expressió de l'acció missionera espontània del Poble de Déu.

A partir dels nous estatuts, aprovats pel P. Abat el passat 2017, han estat moltes les parròquies que han recuperat o han instituït de nou un centre delegat de la Confraria de la Mare de Déu de Montserrat, de manera que ara mateix ja comptem amb més de dos mil confreres arreu de Catalunya. També alguns dels centres que hi havia fora de Catalunya han reprès nova vida. Conscients d'aquesta renaixença d'una institució tant antiga i tant arrelada al nostre país, perquè és expressió de la sincera devoció que hi ha al nostre poble per la Mare de Déu de Montserrat, els nostres bisbes van voler animar a la creació i la recuperació de centres delegats a les parròquies dels seus bisbats, i ells mateixos es van fer confreres de Montserrat el passat més de maig del 2018.

Però, ¿què és la Confraria avui en dia? La Confraria vol ser en primer lloc una xarxa de germanor i de pietat dels qui tenen en Montserrat un punt de referència espiritual, aplegant-los a les seves parròquies per tal que aquesta estima per Santa Maria els faci també agents d'evangelització.

La principal funció dels centres delegats de la Confraria és la propagació del culte a la Mare de Déu de Montserrat a les nostres parròquies i comunitats, molt especialment organitzant les festes del 27 d'abril i del 8 de setembre. Més enllà d'això, els centres delegats, que són efectivament portats endavant pels confreres fidels de la parròquia que l'acull, amb el rector de la mateixa com a consiliari, tenen plena llibertat per incloure en els seus estatuts propis altres finalitats, o bé per col·laborar organitzadament a la parròquia en la catequesi, a Caritas... La presència de la Confraria de la Mare de Déu de Montserrat, doncs, vol ser un enriquiment per a la vida de la parròquia on hi ha un centre delegat, un agent d'integració dels fidels i d'aproximació als qui, estant més allunyats de la comunitat parroquial, s'hi poden apropar gràcies a la seva devoció a la Moreneta. Ja

actualment, els centres delegats de la Confraria manifesten, cadascun segons el seu lloc i el seu nombre de confreres, una gran vitalitat a l'hora de portar endavant iniciatives de tota mena a les parròquies on tenen la seu canònica.

I ¿com s'organitza la Confraria? Malgrat que hom es pot fer confrare a Montserrat de manera individual, la Confraria de la Mare de Déu de Montserrat s'organitza bàsicament a partir dels centres delegats. Per crear un centre delegat, o per recuperar-lo en cas que ja hagués existit, cal, en primer lloc, comptar amb un nombre de fidels disposats a tirar-lo endavant. Després, s'ha d'escriure al P. Abat de Montserrat, que és el superior de la Confraria, demanant-ne la creació, o restauració, i al bisbe de lloc, que és qui ha de nomenar el consiliari del centre. Un cop creat el centre i nomenat el consiliari, s'han d'escriure els estatuts, que concretaran aspectes com si s'estableix una quota per als confreres i a què es destina, si el centre es compromet a fer alguna obra de caritat concreta... Cada any, el centre delegat ha de fer saber a Montserrat els noms dels nous confreres i els dels confreres que hagin mort, per tal que es pugui mantenir viu el registre dels confreres de la Mare de Déu de Montserrat. Igualment, des del santuari, s'enviarà un cop l'any algunes propostes de pregària que els centres delegats poden adaptar. Igualment, dos cops l'any, el dissabte sobre la Mare de Déu de Montserrat (27 d'abril) i el dissabte sobre la Nativitat de la Mare de Déu (8 de setembre), se celebra a Montserrat una trobada de tots els confreres que hi vulguin venir. A la primavera es dóna la benvinguda als nous confreres i als nous centres delegats d'aquell any, i al setembre es prega pels confreres difunts.

En definitiva, la Confraria de la Mare de Déu de Montserrat, amb la seva secular tasca de congregar els qui tenen a Montserrat un punt de referència espiritual i religiós, es desplega avui de nou amb una vocació clara de renovar i envigorir aquesta pietat popular del nostre poble, i de posar-la al servei de la pastoral i l'evangelització a les nostres parròquies. Des del santuari, desitgem que els preveres de les nostres diòcesis, que tenen molt especialment una casa en aquesta casa comuna de Montserrat, acullin aquesta iniciativa i la facin seva, per tal que la devoció del nostre poble a Santa Maria de Montserrat enriqueixi la vida de les parròquies i sigui un agent dinamitzador de la pastoral a casa nostra.

Anunciar la Paraula

La conquesta de Jerusalem

JORDI SALVADÓ

Prevere del bisbat de Tortosa
rector de la parròquia de l'Hospitalet
de l'Infant

No sé si ens havíem plantejat mai la tasca pastoral como una batalla o com una conquesta. De vegades, estem en un terreny que requereix una bona dosi d'esperit de combat en tots els fronts. Per si mai us ha passat, us voldria oferir un exemple bíblic per inspirar, si fos possible, la nostra tasca com a líders de comunitats, com a pastors del poble que ens ha estat confiat. I per aquesta tasca voldria presentar-vos la conquesta de la ciutat de Jerusalem per part del rei David. Una vegada David ha estat ungit rei, reconegut no només per part de la casa de Judà (2Sa 2,1-7), sinó també per part d'Israel (2Re 5,1-4), el poble sembla gaudir d'una certa unificació, sota el guiatge d'un sol rei i pastor, que ja havia estat escollit i ungit per Déu mateix (1Sa 16,1-13), per tal que salvi el poble de les mans dels enemics i els guiï amb tota mena de benediccions, sota el signe de la pau. Per segellar aquesta unitat, David pren dues decisions: conquerir la ciutat de Jerusalem i dur-hi l'arca.

Tancat el tràgic capítol d'una guerra fratricida (2Sa 2-4) entre els partidaris de Saul i els de David, el rei té la gran intuïció de trobar una capital adequada, situada estratègicament, i que sigui punt de referència i de reunió per a tot el poble. A més, serà des d'allí on el rei exercirà la seva missió com a Ungit del Senyor i en la qual haurà de residir per sempre el Déu d'Israel.

L'elecció de Jerusalem com a nova capital no és quelcom casual, sinó que té molt de tàctic per part del nou sobirà. I és que no semblava oportú que David es quedés a la ciutat d'Hebron, lligada al sud, i que n'havia estat la capital mentre només era sobirà sobre la tribu de Judà. Amb la idea de consolidar la unificació del Regne, es fa necessària la recerca d'un lloc més neutral, que no pertanyi ni a Israel ni a Judà, i que pugui representar també un element de cohesió per a un poble que acabava de sortir d'un conflicte intern certament devastador.

La ciutat dels jebuseus, situada en una zona de turons al bell mig del país, pertanyia a un grup ètnic estrany al poble d'Israel i es presentava com una solució ideal. Disposava, a més, de bons recursos hídrics i la seva ubicació feien d'ella una plaça força ben defensable. Tot això feia que el fet de conquerir-la donés a David

grans avantatges, tant des del punt de vista estratègic com polític. Amb tot, el text és força breu i diu així:

El rei i els seus homes van dirigir-se a Jerusalem per atacar els jebuseus que habitaven en aquell territori. Els jebuseus havien dit a David: Aquí no hi entraràs! T'ho impediran els cecs i els coixos. Volent dir: «David no hi entrarà mai, aquí.» Però David es va apoderar de la fortalesa de Sió, que ara és la ciutat de David (2Re 5,5-7)

A pesar de l'amenaça dels habitants, expressant gràficament una certa seguretat arrogant, l'exèrcit de David assalta la ciutat, cau i se n'apodera. Aquest acte serà d'una importància decisiva per la història del poble i per a la completa història de la salvació. De fet, Jerusalem esdevindrà punt de referència per a tot Israel, lloc ideal on convergirà tot el poble creient, la ciutat santa, objecte d'esperança i desig.

Conquerint la ciutat jebusea, David destrueix un baluard cananeu i elimina del país un nucli de resistència estrangera, a la vegada que elimina l'amenaça de la idolatria i de la influència estrangera per al poble. A més, és un pas més vers la conquesta de la terra, iniciada per Josué, i que fa progressar encara més la promesa de Déu vers el seu acompliment.

Cal notar també que el text parla de la ciutat de Jerusalem com a "ciutat de David". El narrador ho fa així abans que David ho esmenti (2Re 5,9). Per definició, la nova capital del Regne és també la ciutat de David, indicant d'aquesta manera la relació, intrínseca i inseparable, de la ciutat amb l'Ungit del Senyor, com si no fos possible parlar de Jerusalem sense anomenar el qui Déu havia escollit per a complir el seu pla de salvació.

A més, la conquesta de la ciutat es veu ratificada per la execució de noves obres d'edificació. Això demostra una vegada més que la ciutat pertany a David, i per això la reconstrueix, la modifica, en definitiva, la fa seva. Però no es un caprici del monarca. El narrador ens explicita que tant el setge com l'execució de les reformes fan de David un rei que es troba el signe d'una presència divina que l'acompanya.

I és que la vida de David no ha estat fàcil. La seva vida ha estat una vida treballada, marcada pels contrastos, per les persecucions, per les lluites i les batalles. Però, en la seva existència, sempre s'ha manifestat una presència fidel, un aliat discret i silenciós que estava constantment al seu costat, en una relació que res ni ningú han pogut fer miques. El Senyor ha guiat sempre els passos del seu Ungit, l'ha pres per la mà, i David s'ha deixat portar.

A Jerusalem, el pastor de Betlem, el fugitiu exiliat i en perill constant, assaboreix la joia de la reialesa, una vida estabilitzada i segura. Allí s'hi aplega un poble disposat a seguir-lo, en una ciutat inexpugnable preparada per a protegir-lo i amb un palau reial com a signe de prosperitat i prestigi.

No només això. Amb l'ajut del rei de Tir, David s'hi fa el palau, però també hi consolida la seva família, sempre més nombrosa (2Re 5,13). És la vida que s'expandeix, signe de la benedicció de Déu, i garantia del futur, perquè en la carn

dels descendents la vida del rei es perllongarà de manera indefinida, ampliant-se i estenent-se de generació en generació.

Amb tot això, David és conscient que Déu ha complert la seva promesa. El signes són inequívocs: Déu l'ha volgut a ell perquè segués al tron, i per això, li ho dona tot. Per tant, la seva reialesa no és una «conquesta», sinó l'acolliment d'un do; l'exercici del seu poder és una missió que el sobirà ha d'acceptar i desenvolupar en l'obediència, perquè es troba al servei d'un poble que el Senyor s'ha escollit i estima, i que es troba unit d'una manera indissoluble al destí del rei.

Finalment, doncs, una vegada reconstruït el palau, el rei d'Israel també hi consolida la seva pròpia família. D'aquesta manera la presència del Senyor al costat de David i el favor amb el qual el cobreix no només es fan explícits en la riquesa i el poder, sinó també en la fecunditat, de manera que l'expansió d'aquesta família, es converteix en un signe d'una vida que s'expandeix, fruit de la benedicció de Déu i també garantia per al futur.

D'aquesta manera arribem a l'afirmació del v.12, que es converteix en una mena de síntesi i clau de lectura de tota la història de David: "David va comprendre que el Senyor el consolidava com a rei d'Israel i que enaltia el seu reialme per amor del seu poble". David és rei perquè Déu estima Israel, la seva reialesa ha estat volguda pel Senyor. El fet que l'expressió "seu poble" no se sap bé a qui es refereix, vol dir que David ha de governar al poble sense apropiat-se'n, acollir-lo sense posseir-lo, conscient que l'Israel que li ha estat confiat és alhora poble de Déu i poble de David.

Això ens pot voler dir que el nostre ministeri sacerdotal s'ha d'exercir en obediència al do que Déu ens ha donat i confiat, i que moltes vegades haurem de prendre decisions estratègiques que ajudin a consolidar la promesa del Regne en el nostre món, però sempre confiant en la crida del Senyor, que ens ha ungit i ens ha posat de manera gratuïta al capdavant del seu poble, que Ell estima.

© Centro Aletti - LIPA Edizioni

Al servei de l'altar

Art, bellesa i espiritualitat

XAVIER PARÉS

Prevere del bisbat d'Urgell
Delegat diocesà de litúrgia

Al llarg dels temps, totes les esglésies, siguin grans catedrals o basíliques, siguin esglésies parroquials o petites ermites, han estat remodelades per conservar la seva bellesa i millorar les celebracions del culte diví. Darrerament, el Concili Vaticà II, amb la seva reforma litúrgica, fou motiu de fortes modificacions dels nostres temples. Els majestuosos altars amb els seus artístics retaules foren adaptats amb altars de cara al poble, els faristols es convertiren en ambons, les cadires presbiterals amb seus presidencials. Es reformaren baptisteris i confessionaris. El sagrari amb la reserva del Santíssim Sagrament, així com les imatges dels patrons i sants de devoció es col·locaren al seu lloc ... tot per a una més plena, conscient activa participació en les celebracions litúrgiques (cf.SC14).

Un model i exemple de remodelació d'una església parroquial, s'acaba de dur a terme a la parròquia de Sant Julia de Lòria, al Principat d' Andorra. El petit però gran país d' Andorra, com tots els països del món, aquests darrers anys ha crescut i evolucionat molt en tots els camps: polítics, socials, econòmics, ambientals, religiosos, urbans i d' habitatge... Tot plegat ha portat a remodelar tota classe d'institucions del país. També les institucions eclesials i els mateixos edificis de les seves esglésies, des de les més petites esglésies romàniques, com la de Santa Coloma, fins el modern santuari de la patrona, Mare de Déu de Meritxell.

La parròquia de Sant Julià de Lòria que tenia una petita església romànica, es va haver d'engrandir. Tot deixant-hi el campanar i l'absis romànics, l'església s'amplià amb una nau més gran i moderna. Els diversos rectors l'anaren remodelant sense que acabés de trobar la seva bellesa espiritual. Ha estat l'actual i agosarat rector mn. Pepe Chisvert qui s'ha atrevit a fer una obra arriscada i moderna, portada a terme pel famós jesuïta Marko Ivan Rupnik que, des de que va fer la coneguda capella *Redemptoris Mater* del Vaticà amb l'esplèndid colorit dels mosaics, s'ha guanyat la fama i confiança de moltes altres esglésies arreu del món adquirint així el sobrenom del Miquel Angel del segle XXI.

Avui, l'església de Sant Julià de Lòria llueix els mosaics calents i vius de l'obra de Rupnik que li donen una viva espiritualitat fruit d'una profunda teologia litúrgica que cal descobrir i admirar. Són quatre els elements a destacar: la porta d'entrada, el presbiteri, el baptisteri, i la capella de la Mare de Déu de Canòlich.

A l'Església s'hi entra per la porta del baptisme. És un morir per renéixer, És important l'entrada a l'església perquè hi anem a reunir-nos entre nosaltres i amb Ell que és l'únic temple, l'únic santuari, i nosaltres som pedres vives d'aquest cos i d'aquest edifici. Quan entrem a l'església, el que hi veiem ens ha de revelar la identitat de la vertadera Església que ens encamina cap a la pasqua del Crist. Tot ha de estar en funció d'allò que l'Església és, viu i celebra. Tot ha d'estar en funció del seu contingut espiritual i teològic que és l'anunci del misteri de la salvació.

El presbiteri és el centre i punt de mira. L'absis és el lloc on s'hi contempla el Crist Majestàtic d'on surt la vida ja que tot conflueix en Ell, en qui tot ha estat creat, Alfa i Omega, principi i fi (cf. Col.1,15-20). És en el Crist gloriós (Pantocràtor) on descobreixo d'on vinc i on vaig. És una figura carregada d'objectivitat que revela la presència de Crist que il·lumina els colors i la vida cristiana. És el Senyor de la vida que en el seu rostre gloriós hi descobrim la divinitat de Déu. Les figures del naixement i de la davallada de Crist als inferns són escenes redemptores als dos extrems del presbiteri La taula quadrada del banquet eucarístic al centre del presbiteri, figura de la presència de Crist. L'ambó en forma de sepulcre obert des d'on l'àngel anuncia que Crist ha ressuscitat. La seu darrera l'altar des d'on el sacerdot presideix en nom de Crist.

El baptisteri del s. XII en forma de cova i amb els mosaics del baptisme del Jordà, on la Trinitat manifesta la divinitat del Fill. La font d'aigua viva on hi raja la gràcia de la salvació.

Finalment, la capella de la Mare de Déu de Canòlich, patrona de Lauredia, també del segle XII decorada de mosaics blans i daurats, signes de la preciositat i del valor. En aquesta digna capella s'hi venera, amb gran devoció, la Mare de tots els Lauredians.

Rentar els peus

Educar l'afectivitat

GUILLEM LÓPEZ

Prevere del bisbat de Terrassa
Delegat Diocesà de Pastoral de Joventut

Els afectes són imprescindibles per a una vida plena. Però cal educar-los perquè contribueixin realment a la felicitat de la persona, que ha d'adquirir domini de si mateixa, i no ser esclau de les passions.

En el Nou Testament Jesús subratlla que no n'hi ha prou amb abstenir-se de fer el mal, sinó que cal canviar el cor. Els seus ensenyaments són una constant apel·lació a la conversió del cor: L'home bo, del bon tresor del seu cor treu coses bones, i el dolent del seu mal treu coses dolentes: perquè de l'abundància del cor parla la boca. (Lc 6,45).

La moral cristiana construeix sobre el fonament ferm de la dignitat de l'home, del respecte i la sintonia amb tot el que exigeix la seva naturalesa i li és propi. I en la mesura que ho aconseguim, se'ns fa més accessible la felicitat i la santedat.

Els sentiments afavoreixen o entorpeixen una vida psicològicament i espiritualment sana. Aquests aporten a la vida gran part de la seva riquesa, i resulten decisius per a una vida aconseguida i feliç.

Per a això cal educar el cor, en el propi esforç personal per millorar, i la gràcia de Déu. Entre el sentiment i la conducta hi ha un pas important, la llibertat personal. Es produeix llavors una decisió personal, que està en part en aquest moment concret i en part abans, en el procés previ d'educació i autoeducació. (San Josemaría, Forja, n. 750)

No podem canviar la nostra herència genètica, ni la nostra educació, però sí que podem pensar en el present i en el futur, amb una confiança profunda en la gran capacitat de transformació de l'home a través de la formació, de l'esforç personal i de la gràcia de Déu que actua en un cor obert.

L'educació ha de prestar una atenció particular a l'educació moral, i no quedar-se només en qüestions com el desenvolupament intel·lectual, la força de voluntat o l'estabilitat emocional. Ha d'ajudar a aprendre, a gaudir fent el bé i sentir disgust fent el mal.

Per als primers cristians, el sentit positiu de l'afectivitat humana era una cosa connatural i molt propera. Com diu Sant Pau: "Tingueu els mateixos sentiments que tingué el Crist Jesús". El Catecisme de l'Església Catòlica parla també de la importància d'implicar la vida afectiva en la santedat: «La perfecció moral

consisteix en que l'home no sigui mogut al bé només per la seva voluntat, sinó també per la seva apetit sensible segons aquestes paraules del salm :”el meu cor i la meva carn criden d’alegria cap al Déu viu”, (Sal 84,3)»(Catecisme 1770).

Amb una bona educació dels sentiments, costa menys esforç portar una vida de virtut i arribar a la santedat. També de vegades tendim a identificar obligació amb coacció, percebem la idea del deure com una pèrdua de llibertat, i això és un error en el desenvolupament emocional. Actuar conforme al deure és una cosa que ens perfecciona. Així, a més, s’aconsegueix un grau de llibertat molt més gran, perquè la felicitat no està en fer el que un vol, sinó en voler el que un ha de fer.

Reclinats sobre el pit del Senyor

El misteri de Déu

JOSEP GIL

Prevere de l'arquebisbat de Tarragona
Professor emèrit de la FTC

Ja fa temps que em va caure a les mans un llibre de Jean-Luc Marion que porta per títol: *Dieu sans l'être, Déu sense l'ésser*. Confesso que el llibre, en un primer moment, em va impactar i fins i tot em va escandalitzar. Què volia dir «un Déu sense l'ésser»? Un Déu que no existeix? Finalment vaig entendre el sentit de l'expressió: ningú no pot tenir allò que ja és. Déu no podia tenir ésser perquè és l'Ésser, el que no pot deixar de ser, l'ésser necessari, a diferència de les altres realitats que «tenen» ésser, perquè podrien no ser ja que res no exigeix que siguin. Ara bé, l'ésser de Déu havia de ser vivent, fins el punt que a Déu li escau de ser anomenat El Vivent. I la vida és dinamisme, i el dinamisme més gran, per tant el de Déu, és el dinamisme de la «generació»; i la forma més alta de generació és la de la intel·ligència, la del pensament que pensa i que genera el pensament pensat. En aquest cas, el pensament pensat és únic perquè expressa la totalitat del pensament que pensa.

Per tant, en Déu hi ha un origen no generat, que és el Pare, que genera el Fill, que és el Logos; entre Déu Pare i el Fill unigènit generat, hi ha una diferència i alhora una identitat en el sentit que un no és més Déu que l'altre.

Entre el Pare i el Fill es produeix el dinamisme mutu que és l'amor, i aquest amor, que és allò més profund de Déu, és un *tertium* (tercera cosa) que hi ha en l'ésser de Déu, tercera realitat que acostumem a anomenar Esperit o, en grec, *Pneuma*.

Aquestes realitats són allò que anomenem Pare, Fill i Esperit Sant, que són les tres persones divines.

Hi ha una cosa que Déu no és i que ha volgut tenir, que és la realitat creada, i no qualsevol realitat creada sinó la naturalesa humana, en la qual realitza el seu dinamisme trinitari. Aquesta naturalesa humana té un nom, que és Jesús de Natzaret, el Fill de Déu fet home i ple de l'Esperit. En Jesús de Natzaret, Déu esdevé Déu, i ho esdevé no tan sols per a Jesús sinó per a tots els altres homes.

El Misteri de Déu habita en cadascú de nosaltres en la mesura en què esdevenim imatge viva de la Trinitat acomplint allò que ja som pel baptisme, és a dir, generant pensament i produint lligams d'amor.

Vet aquí doncs que l'ésser de Déu és la xarxa viva de relacions. Podem afirmar que en Déu hi ha tres persones perquè hi ha la relació paterno-filial i la relació unitiva de l'amor.

Amb aquesta manera d'entendre l'ésser de Déu, que és únic, queda palès que el monoteisme dels cristians no té res a veure amb el monoteisme que concep un déu monolític i corre el perill de generar totalitarismes.

Un bisbe ens parla

La parròquia, comunitat eucarística

+ ROMÀ CASANOVA

Bisbe de Vic

El cor de la vida d'una parròquia és l'eucaristia dominical, font i cimal de tota vida cristiana. És impensable que l'eucaristia dominical, que la celebració del diumenge no sigui el centre d'una parròquia. Fer aquesta afirmació en aquests moments de manca de preveres no ens ha de fer perdre aquesta realitat essencial.

Alguns poden pensar que la solució d'aquesta dificultat, eucaristia i manca de preveres, serien unes celebracions, dirigides per diaques o laics, en què es llegeix l'Escriptura i es distribueix la comunió. És el que s'anomena «Celebracions dominicals en espera de prevere». Aquesta és una pràctica amb cert recorregut que es pot avaluar.

Diòcesis que han fet aquesta experiència han vist que no és pas una bona solució. Perdre la realitat de la celebració de la missa dominical volent potenciar la comunitat no és pas el camí correcte. En una diòcesi veïna, amb moltes parròquies, molt semblants a les nostres, i amb escassetat de sacerdots, ens comentaven el seu camí de retorn d'aquesta experiència. Ells han anat entenent la centralitat de l'eucaristia i, amb aquesta, la vida que hi sorgeix. Ells caminen agrupant les parròquies i els serveis pastorals en un concepte de «comunitat» de parròquies. Aquestes parròquies fan camí juntes, compartint realitats pastorals: eucaristia dominical, consells, catequesi, economia, Càritas, formació, pregària. A més de la missa central de la comunitat de parròquies, hi ha també celebracions eucarístiques en dies significatius en altres llocs de la comunitat de parròquies, també celebrades per tots. I és que en la missa o eucaristia es fa present la redempció de la humanitat, s'actualitza el misteri pasqual.

Celebrar la missa és entrar en la dinàmica salvífica de Déu. Sempre hi ha d'haver un lloc, o uns llocs, on se celebra l'eucaristia dominical, en l'àmbit d'aquesta agrupació o comunitat de parròquies on són convocats a participar els membres de les diferents parròquies, sentint-la com la celebració pròpia de la seva comunitat. El concepte de comunitat en aquest cas no es perd, sinó que s'eixampla.

La realitat de l'Església va més enllà del nostre campanar. La parròquia és on són els parroquians. La trobada d'una comunitat més gran i, per tant, amb més riquesa de ministeris i serveis, certament enriqueix la gran comunitat, formada

per tots, i les petites comunitats. La missa dominical ha de ser desitjada i cercada per tothom.

L'eucaristia dominical és el centre, el cor de la vida parroquial. Donada la seva importància, i donada la manca de preveres al servei de les parròquies i comunitats, com també acceptant la debilitat de les comunitats, hem d'anar avançant en la celebració dominical única en totes les parròquies. No solament, però, per a distribuir millor les forces i servir tothom, segons les nostres possibilitats, sinó també per a entendre que la celebració de la missa no és tan sols una devoció personal, sinó que té sobretot una dimensió comunitària. L'eucaristia és el moment per excel·lència del trobament de la comunitat a redós de Crist ressuscitat. És el trobament de la gran família dels fills de Déu. La celebració eucarística dominical ha de ser expressió del que som. Ho hem de viure d'aital manera que si una persona no creient entrés en la nostra església en el moment de la celebració cristiana hauria de poder tenir l'experiència que enmig nostre hi ha una «presència», manifestada en el que celebrem i en la mateixa assemblea, convocada pel Pare en l'Esperit Sant. Recordem que la santa missa és celebrar Crist; encara més, l'Eucaristia és Crist mateix, donant-se per nosaltres, en el seu misteri pasqual, en la seva mort i resurrecció.

La trobada en l'eucaristia, en la mesura de les nostres possibilitats, s'ha de perllongar o preparar amb trobades formatives i festives. Un dels dies més propis per a la catequesi dels infants i joves és el diumenge, dia del Senyor, de l'Església. Aquesta catequesi ha de portar a la missa dominical, experiència de l'Església com a gran família on som tots: infants, joves, adults, ancians. I tot això amb la periodicitat pròpia dels cristians, des dels inicis. Nosaltres diumenge rere diumenge celebrem l'eucaristia, en el dia del Senyor. Recordem els màrtirs de Bitínia, la nord d'Àfrica, l'any 304, quan en ser detinguts els preguntaren per què es reunien aquest dia; ells respongueren: «És que el diumenge (dies Domini) no es pot interrompre.»

El Dia del Senyor, la celebració de la resurrecció del Senyor, dóna ple sentit a l'assemblea que, reunida en l'escolta de la Paraula del Senyor i alimentant-se de Crist Pa de vida, és enviada a testimoniar l'obra de la salvació, amb la força de l'Esperit Sant. Redescobrir la missa dominical, així com el diumenge, dia del Senyor, i la dimensió comunitària són necessitats vitals per al futur de l'Església i de la mateixa humanitat.

EL BON PASTOR

